

ŠKOLA V PRÁVU

ZPRAVODAJ PRO KLIENTY SMS-SLUŽBY S.R.O.

ČÍSLO 10/2022

WWW.SKOLAVPRAVU.CZ

WWW.SMSCR.CZ

WWW.SMS-SLUZBY.CZ

Jsme SMS-sluzby s. r. o. Obcím a školám pomáháme s ochranou osobních údajů, administrací veřejných zakázek a dotací a s vypořádáním autorských práv. Nabízíme také pomoc se strategickým plánováním i audity webových stránek a pro klientské školy provozujeme bezplatnou právní poradnu. Více se dozvíte na www.sms-sluzby.cz.

Neříkám, že znalosti nejsou důležité. Mnohem důležitější dovedností je ale umět znalosti používat, říká Jan Jiterský

Neuběhne týden, abychom si v médiích nepřečetli zprávu o velké revizi rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (RVP ZV). Texty většinou popisují pře odborníků, zda nějakou oblast vyřadit, zařadit, zda rozdělit učivo na základní a rozšiřující. Jak se ale dotkne tato změna základních škol, s čím mohou počítat ze strany MŠMT, v jakém časovém horizontu a jaké znalosti budou mít po aplikování všech změn naše děti? Tyto i další otázky jsem položila předsedovi Expertního panelu RVP ZV Janu Jiterskému, člověku, který není jen úředník, ale také bývalý učitel a ředitel úspěšné venkovské soukromé základní školy.

Rozhovor

Na moje první otázky jste určitě odpovídal již mnohokrát, přesto se zeptám.

Jaký je hlavní důvod revize rámcového vzdělávacího programu?

Těch důvodů je ve skutečnosti velmi mnoho. Uvedu jen ty nejzásadnější. Svět kolem nás i společnost se dynamicky mění. Denně jsou

před nás stavěny nové a náročnější výzvy a my bychom naše děti měli připravovat na to, aby těmto výzvám uměly čelit a s dynamikou měnícího se světa a společnosti uměly dobře zacházet. Neměli bychom tedy (více, než je nutné) učit o minulosti, měli bychom se zaměřit i na současnost a budoucnost. Budoucnost, o které toho víme hodně málo.

Úvodník

Jak jsem cestovala vlakem ze služební cesty...

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

když jsem pointu úvodníku minulého čísla vystavěla na banálním sdělení, že každá krize v sobě ukrývá i příležitost, vůbec jsem netušila, jak mě za tento nepříliš objektivní poznatek osud vytrestá. Tedy – když ne osud, to je možná příliš silné slovo, tak České dráhy, a to způsobem, na který jen tak nezapomenou.

Vlak, který mě měl odvézt ze služební cesty v Praze, kde jsem absolvovala jednání na MŠMT, krátce před pátou, měl totiž takové zpoždění, že bylo praktičtější vyrazit domů na Moravu spojem s o hodinu pozdějším odjezdem. To byl ale jen začátek našich potíží, které opravdu nezveličují – cestovat mezi kdysi hlavními zemskými městy jsem zvyklá, za ta léta, kdy jsem musela tuto ces-

Co dál najdete v tomto čísle

- **Ředitelské volno lze vyhlásit jen ze závažných důvodů. Posouzení je ale pouze na řediteli školy**
- **Online aplikace pro výuku mají i svoji odvrácenou stránku**

Právní poradna pro školy:

- **Škola odpovídá za škodu na mobilním telefonu, který žák využil v rámci výuky**
- **Věřitel musí sledovat promlčecí lhůtu**

Krátce ze školství:

- **Pokud se země dohodnou, zjednoduší se využívání nástrojů pro online komunikaci**

SMS-Semináře:

- **SMS-semináře mají nové webové stránky a také program do konce letošního roku!**

tu absolvovat, jsem zažila už kde co. Cesta v předvečer státního svátku byla ale zcela mimořádná.

Na opožděný start – stálo za ním neštěstí v podobě sražené osoby na trati, jak jsme se dozvěděli později – navázalo několik úseků, kde jsme z neznámých důvodů zastavili úplně. Naštěstí jen na krátkou dobu, s výjimkou situace, kdy bylo třeba opravit motor vlaku. Tato pauza si vyžádala delší čas, snaha oprávněná byla ale naštěstí korunována úspěchem, a tak jsem si při rozjezdu říkala, že nás už nic horšího nemůže potkat, protože těch zážitků na jeden den bylo prostě příliš.

V Havlíčkově Brodě se ukázalo, že jsem se mylila, a něco horšího nás potkalo. Hrozny policistů, které zaplavily tamní nádraží, probudily fantazii všech cestujících, moji nevyjímaje. Spekulace o důvodech zásahu ale velmi rychle utnula suchá policejní zpráva, podle níž existovalo podezření, že kterýsi pasažér přibral do svého cestovního zavazadla v nápadném rozporu s přepravním řádem výbušninu. I když se toto podezření nepotvrdilo (naštěstí!), kromě dalšího zážitku jsme nabrali také další zpoždění.

Líčit zbytek cesty mezi Havlíčkovým Brodem a Brnem se skoro stydím, byla totiž veskrze nudná a proběhla v obvyklém čase. I tak se nám ale trasu mezi Prahou a moravskou metropolí podařilo překonat za více než pět hodin, což je můj soukromý letošní rekord, o jehož překonání v nejbližší době rozhodně nehodlám usilovat.

Při čekání na navazující spoj, který mě měl odvézt do naší vesnice kousek za Brnem, jsem si vzpomněla na svoje „moudro“ ze zářijového úvodníku a začala přemýšlet nad tím, jaké příležitosti tato moje soukromá cestovní krize vytvořila. Přišla jsem jen na dvě: tu první z nich právě dočítáte, ta druhá spočívala ve více než bohatém prostoru pro četbu a objevování nových zajímavých knih – a díky tomu se můžete už brzy těšit na několik recenzí ze školského prostředí.

Zda se těmito výsledky vyvažuje příkoří, které jsem onoho úterního večera pociťovala, to netuším. Čtenářům Školy v právu bych v každém případě ráda popřála, aby jejich cesty domů byly co nejsvižnější a poruch prosté. A když se přece jen něco pokazí, ať máme dostatek trpělivosti, díky které překážky snáze překonáme. A že jich v nadcházejících měsících nemusí být málo...

Příjemnou četbu vám přeji!

Lenka Matějová,
šéfredaktorka

A jaké jsou ty další?

Také vědní obory, které jsou obsahovým základem vzdělávacích oborů, se za 15 let existence RVP ZV hodně vyvinuly a je nutné se podívat na to, zda obsah vzdělávacích oborů a vzdělávacích oblastí tomuto vývoji odpovídá.

V neposlední řadě je důvodem revize změna pohledu na cíl vzdělávání. Tím by nemělo být pouhé předání vzdělávacího obsahu, ale zaměření se na každého jednoho žáka. Každý má pro něco vlohy, každý má mít šanci být v něčem úspěšný. Vzdělávání by se tedy mělo zaměřit na rozvoj vzdělávacího potenciálu každého dítěte, a to bez ohledu na to, z jakého prostředí přichází.

ČŠI ve svých výstupech upozorňuje na to, že velká část dnešních žáků nedosahuje dostatečné úrovně čtenářské gramotnosti. Dokonce to mají být tři žáci z deseti, kteří neumí pracovat s textem nebo neporozumí jeho obsahu. Počítá se při revizi i s tím, že čtenářská gramotnost má být jeden z cílů vzdělávání?

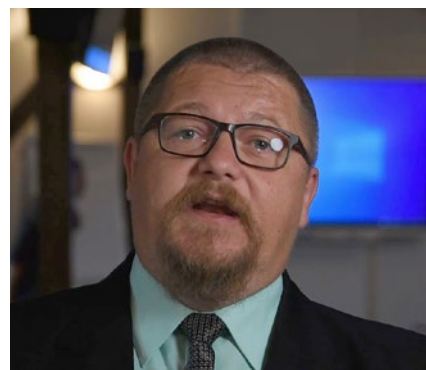
Ano, čtenářskou gramotnost (včetně její pisatelské složky) označujeme v hlavních směrech revize RVP ZV (HS) za jednu ze základních gramotností. Nejedná se pouze o práci s textem, ale dovednost číst např. schémata, výkresy atd. Čtenářskou gramotnost považujeme za důležitý základ pro vzdělávání ve všech oborech. Není tedy jen cílem, ale její rozvoj je také základem předpokladem.

Náš časopis čtou zejména ředitelé mateřských a základních škol. Můžete vysvětlit především těm, kteří stojí v čele základních škol, co je v souvislosti s revizí čeká a v jakém časovém horizontu?

Rád bych nejprve řekl, co od nich čekáme my. Moc bych si přál, aby ředitelé a učitelé nečekali až na samotné vydání RVP ZV. Bylo by skvělé a pro nás velmi přínosné, aby se již v průběhu jeho tvorby o proces revize a plánované změny zajímali. A to třeba i aktivním komentováním a připomínkováním vznikajících materiálů a výstupů. Dobrá by byla i jejich pasivní účast, sledování vývoje a postupná příprava na plánovanou změnu. Je totiž možné, že mnohdy jsou všechny emoce zcela zbytečné a pramení jen z nedostatku informací.

A když se vrátíme k mé původní otázce, co čeká pedagogy na základních školách v souvislosti s revizí RVP ZV?

V první řadě chceme usnadnit školám kurikulární práci. Tvorba ŠVP by měla být pro školy příležitostí společně formulovat obsah a způsob vzdělávání v dané konkrétní škole a ne pouhou administrativní nutností, která se vůbec jejich práce ve třídě nedotýká. Pracovat na společném dokumentu (ŠVP) by mělo učitelům a učitelkám dávat smysl. I samotné společné přemýšlení o tom, „jak to v naší škole budeme dělat“, je velmi důležité.

Jan Jiterský byl v roce 2003 spoluzakladatelem a poté řídícím učitelem Základní školy Bodláka a Pampelišky, o.p.s. – soukromé vesnické školy. Od roku 2006 se věnuje překladům národního kurikula do srozumitelné řeči a vytváření funkčního školního vzdělávacího programu. Vedl komoru soukromých mateřských a základních škol. Nyní je zástupcem ředitele odboru základního vzdělávání a mládeže MŠMT a předsedou Expertního panelu pro RVP ZV.

Vytvoříte i nějaké návody?

Pro školy, které chtějí nějakou inspiraci k tomuto přemýšlení, vytvoříme modelové části školních vzdělávacích programů, z nichž si při svých diskuzích ve sborech budou odpovědně vybírat. Nabídneme také školám, které o to budou stát, nástroj pro „skládání“ ŠVP, který by měl být jednoduchý, intuitivní a snad přinášející onu administrativní úlevu. Současně pro školy připravujeme velkou metodickou podporu pro to, aby plánované změny každá škola zvládla.

A existuje nějaký časový plán, dokdy se to všechno stihne a udělá?

Ano, bez toho by to nešlo. Časový horizont je v současné chvíli nastaven takto: podzim 2023 – vydání nového RVP ZV, září 2024 – možnost pro školy podle nového RVP ZV začít učit, září 2025 – povinný náběh výuky podle nového RVP ZV minimálně ve 1. a 6. ročníku

Jak moc se promění obsah jednotlivých předmětů? Často se uvádí příklad dějepisu, kde se začíná pravěkem a na moderní dějiny pak není dostatek času. Jak se ale například promění předmět zeměpis, budou se žáci stále učit o nerostném bohatství jednotlivých zemí nebo v přírodopisu poznávat horniny?

Konkrétní obsah jednotlivých vzdělávacích oborů a oblastí, ze kterých si školy tvoří své předměty, budou teprve připravovat pracovní skupiny při Národním pedagogickém institutu. Co je ale zřejmé, dojde ke stanovení očekávaných výstupů, které budou formulovány dovednostně, nikoliv znalostně. Tím neříkáme, že znalosti nejsou důležité. Snažíme se jen vysvětlit, že je mnohem důležitější dovednost tyto znalosti používat a porozumět tomu, k čemu je tato dovednost v prak-

tickém, pracovním i osobním životě důležitá. A protože i nadále je cílem vzdělávání rozvoj klíčových kompetencí (tedy souboru znalostí, dovedností, postojů a hodnot), chceme, aby se vzdělávání více zaměřilo i na onu hodnotovou složku klíčových kompetencí. A jak jsem uvedl výše, základní gramotnosti jsou předpokladem pro úspěšné vzdělávání a tedy jejich rozvoj je i cílem.

Nebojte se, že experti na jednotlivé předměty nebudou chtít ustoupit ze svých požadavků na obsah vzdělávání? Přece jen, člověk, který je do svého oboru „zapálený“, vnímá jako důležité téměř úplně všechno.

Já už se nebojím ničeho. A rozumím tomu, že odborníci na dané téma, obor, oblast budou vždy a vše považovat za důležité. To je vlastně v pořádku. Jen je podstatné, aby to bylo důležité i pro spokojený, odpovědný a bezpečný život žáků, kterým je tento vzdělávací obsah zprostředkováván. Je třeba si položit otázku, zda jsme připraveni respektovat, že všichni nikdy nebudeme umět všechno a ještě k tomu na stejné úrovni. Ani naši žáci. Každý může být výjimečný v něčem jiném a měl by pro tuto výjimečnost dostat prostor. Neměli bychom třeba přidávat hodiny a doučování matematiky tomu, kdo pro ni nemá vlohy, a učit ho dovedností, které nejsou důležitým základem tohoto oboru a důležitým základem pro jeho další vzdělávání či život. Měli bychom ho naopak rozvíjet v něčem, v čem může být úspěšný, pro co má předpoklady, talent, o co má zájem.

Jak velkou autonomii budou mít po revizi samotné školy a sami pedagogové v tom, co učit. Budou mít ve srovnání s dneškem volnější ruce?

Řekl bych, že již současná svoboda a autonomie škol je v porovnání se světem výjimečná. To, že s ní neumíme úplně dobře pracovat a že nevyužíváme těchto možností plně, je fakt. Rádi bychom míru „volných rukou“ školám zanechali a zároveň poskytli podporu školám, které o to budou stát, aby tuto svobodu využily ku prospěchu svých žáků.

Jak školám se zaváděním nového RVP ZV pomůžete?

Víme, že samotný dokument (třeba sebelépe napsaný) změnu nepřinese. Podporu zavádění nového RVP ZV bereme velmi vážně a přemýšlení o ní a její plánování jsou součástí celého procesu. Abychom mohli onu podporu nastavit správně, je nezbytné, aby nás v tom školy nenechaly. Aby se ředitelé a učitelé zapojili do celého procesu a mohli jsme o jejich potřebách s předstihem komunikovat. Je jisté, že jednou z podpor budou modelové části školních vzdělávacích programů a nástroj na jejich tvorbu.

Dále chceme s předstihem školám nabídnout odborníky, kteří jim pomohou v pedagogických sborech nový ŠVP tvořit, zavádět do výuky a vyhodnocovat. Chceme podpořit vznikající komunity učitelů, kteří budou sdílet svou dobrou praxi, a v neposlední řadě vytvořit ukázky učebních materiálů (ve spolupráci s tvůrci, nakladateli, pedagogickými fakultami i učiteli z praxe), které mohou být inspirací nejen pro učitele, ale také pro samotné vydavatele. Důležitá je podpora pregraduální přípravy budoucích učitelů. I to je téma, na kterém hodně intenzivně s pedagogickými fakultami a fakultami připravujícími učitele pracujeme.

Jací žáci by měli vycházet ze základních škol za 10 let, tedy po plném naběhnutí revize RVP?

To je skvělá otázka. Když budu hodně skromný, měli by odcházet ze vzděláním, které pro ně bude dobrým základem pro jejich následující vzdělávací cestu a také pro jejich osobní život. Když budu méně skromný, přál bych si, aby odcházeli s vědomím, že vzdělání, které jim základní škola poskytla, jim dává smysl a rozumí tomu, proč a co se naučili. A když bych mohl být zcela neskromný, měli by odcházet s pocitem, že vzdělávání v dané škole bylo fajn a motivující ke vzdělávání dalšímu, že se prostě ve škole cítili dobře a spokojeně, bezpečně. Že jim zůstala jejich vnitřní motivace pro další celoživotní vzdělávání.

Vratme se ještě k vaší práci před působením na MŠMT. Spoluzakládal jste a byl jste ředitelem soukromé základní školy ZŠ Bodláka a Pampelišky, o.p.s. Představují soukromé základní školy významnou konkurenci pro ty zřizované obcemi?

Nikdy jsem existenci soukromých a veřejných škol nevnímal jako vzájemně si konkurující, ale jako doplňující vzdělávací nabídku v daném regionu. Bylo by skvělé, kdyby se přestalo pracovat s pojmy jako veřejná, soukromá, církevní škola, a pohlíželi jsme na školy jako na dobré a na ty, které potřebují podporu.

Mohou se od sebe navzájem veřejné a soukromé školy něco naučit?

Vzájemné sdílení dobré praxe vidím z hlediska celého systému jako nezbytnou podmínku. Je zvláštní, že se umíme inspirovat spíše v zahraničí než u našeho souseda ve vedlejší vesnici. Moc se mi líbil příklad vzájemné spolupráce v jednom nejmenovaném městě, kde se pravidelně ředitelé škol (všech zřizovatelů) scházeli na tzv. „ředitelském pivu“. Možná nám trochu chybí více ochoty řešit věci i na neformální úrovni.

Co vás osobně vlastně vedlo k tomu, že jste mohl založit soukromou základní školu?

Juj, to je dlouhý příběh. Asi to byla situace ve škole, kde jsme s manželkou celkem spokojeně a svobodně realizovali naše vize o vzdělávání, a poté, co radnice vyměnila ředitele školy, byla tato svoboda významně omezena. Já jsem chtěl ze školství odejít úplně, Pampeliška chtěla změnit místo svého působení. Na myšlenku založení vlastní školy nás navedli rodiče našich žáků. Začalo velké úřední peklíčko s realizací tohoto záměru. Ale povedlo se to a já mohl původně dvoutřídní školu po 18 letech jako plnoletou slečnu předat „nové krvi“ a odebrat se na misi k novému kurikulu.

Poslední dobou si všímám, že na MŠMT přicházejí do vedoucích pozic bývalí aktivní ředitelé škol a zástupci pedagogů. Je to trend, který byl zamýšlen, nebo je to výsledek přirozeného procesu, kdy se do čela dostávají lidé s dlouholetou praxí, kteří mají území co říci?

To je asi otázka na někoho, kdo o přijímání nových kolegů do vedoucích pozic rozhoduje. Osobně si myslím, jestli to nebylo zamýšlené, je to rozhodně dobře. A to oboustranně. Asi není žádným tajemstvím, že jsem osobně kritikou na úrad nikdy nešetřil. Je pro mě velmi přínosné se na některé věci podívat i z druhé strany a věřit mi, už několikrát jsem se v duchu omluvil za některou kritiku, které jsem se v minulosti vůči MŠMT dopustil. Zároveň cítím, že onen praktický pohled je pro některé kolegy také přínosem. Tedy alespoň to tak vypadá.

Děkuji za rozhovor a přeji, ať se vám ve vaší práci daří!

Rozhovor vedla Lenka Matějová

Škola odpovídá za škodu na mobilním telefonu, který žák využil v rámci výuky

Právní poradna pro školy

Kdo odpovídá za telefon a kdo bude hradit jeho případnou opravu v situaci, když žák řekne, že se mu mobil rozbil při plnění úkolu v hodině? Jak nejlépe ošetřit tuto situaci, aby škola neplatila případné poškození?

Škola umožňuje využití soukromé techniky jen ve vymezených situacích

Škola má ve školním řádu uvedeno, že žáci nesou do školy cenné věci a větší obnosy peněz. V případě ztráty zařízení, jako je mobilní telefon, tablet, přehrávač hudby či jiné cennosti, škola za tyto věci neodpovídá. Stejně tak podle školního řádu platí, že používání mobilních telefonů, fotoaparátů, tabletů a podobných přístrojů je během celého dne v prostorách školy a školní jídelny přísně zakázáno. V době vyučování, přestávek a stravování ve školní jídelně musí být mobilní telefon vypnutý a uložený ve školní brašně.

Ve školním řádu je ale také bod, že žák může použít mobilní telefon v době vyučování pouze po předchozím svolení učitele v nutných případech (např. závažná rodinná situace) nebo na pokyn učitele (např. při použití

slovníku při výuce cizího jazyka nebo místo kalkulačky). Nemusí ale používat svoje zařízení, protože primárně obdrží tablet od školy. Pouze v případě nedostatečného počtu těchto zařízení může použít svůj telefon.

Škola odpovídá za škodu způsobenou při vyučování

Odpovědnost za škodu, která vznikne žákům při vyučování nebo v přímé souvislosti s ním, je upravena v § 391 odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce. Dle tohoto ustanovení odpovídá za takovou škodu škola, přičemž toto ustanovení je kogentní, a nelze ho tedy vnitřním předpisem změnit.

Jestliže děti používají mobilní telefony při výuce a v této souvislosti by došlo ke způsobení škody na telefonu, odpovídá za tuto škodu vždy škola. Od této právní normy se nelze odchýlit, a to ani ve školním řádu. Zde by však bylo nutné prokázat, že škoda byla skutečně způsobena při výuce nebo v přímé souvislosti s ní. Takové situaci neodpovídá případ, kdy žák použije telefon v závažných rodinných situacích – tehdy by škola za způsobenou škodu neodpovídala.

Věřitel musí sledovat promlčecí lhůtu

V letním čísle Školy v právu jsme v Právní poradně pro školy přinesli odpověď na otázku, zda je ředitel školy povinen vyplatit zvláštní příplatek zaměstnankyním školy zpětně a za celé období, kdy nebyl nárok přiznán. V tomto případě se jednalo o téměř pětileté období. S ohledem na promlčecí lhůtu byl nakonec v našem případě vyplacen příplatek jen za poslední tři roky. V následujícím textu reagujeme na vaše četné dotazy a přinášíme podrobnější informace k promlčecí lhůtě a jejímu vlivu na zpětné vyplacení zvláštního příplatku.

Věřitel se musí starat o svá práva

Promlčení je upraveno v § 629 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Tato úprava se vztahuje na všechna majetková práva, tedy i na ta, která vyplývají z pracovněprávních vztahů.

Promlčení je institut, který nutí věřitele (zde zaměstnance) „starat se“ o svá práva, zároveň zajišťuje právní jistotu a chrání tak dlužníky (zde školu) před uplatňováním práv po

dlouhém časovém úseku. Komentář k danému paragrafu uvádí: „Účelem institutu promlčení není jen motivace věřitele ke včasnému uplatňování práv, ale též zajištění právní jistoty a omezení uplatňování pohledávek, jež jsou s ohledem na plynutí času obtížně prokazatelné. Po uplynutí velmi dlouhého časového úseku je tudíž opodstatněné, aby nastoupil účinek promlčení práva.“

Promlčecí lhůta je tříletá

Promlčecí lhůta trvá dle občanského zákoníku tři roky a běží od chvíle, kdy právo mohlo být uplatněno poprvé, tedy od chvíle, kdy se věřitel o svých právech dozvěděl. Podmínkou běhu promlčecí lhůty je totiž skutečnost, že věřitel o svých právech věděl nebo vědět měl a mohl. V popsaném případě lze předpokládat, že zaměstnanec o svých právech vědět měl a mohl.

Protistrana u soudu musí upozornit na promlčení

I po třech letech může oprávněný u soudu namítat své právo. Pokud však protistrana upozorní na to, že právo bylo promlčeno, tedy že od vzniku nároku na proplacení uplynuly tři

roky, nemůže soud rozhodnout ve prospěch oprávněného, protože jeho právo zaniklo.

V případě soudního sporu by tedy škola namítla, že právo na zvláštní příplatek bylo za vymezené období promlčeno.

Barbora Šedová
spolupracovnice SMS-sluzby

Autorka zpracovala odpovědi v reakci na dotazy zaslané do právní poradny pro školy SMS-sluzby s.r.o., kterou provozujeme pro naše klientské školy na adrese skolavprvu@sms-sluzby.cz bezplatně.

Těšíme se na vaše další dotazy! Ty nejzajímavější se objeví v příštím čísle našeho zpravodaje.

Ředitelské volno lze vyhlásit jen ze závažných důvodů. Posouzení je ale pouze na řediteli školy

Máme za sebou první dva měsíce školního roku 2022/2023 a vám už je jasné, že před některými prázdninami či volnými dny budete muset vyhlásit jeden nebo dokonce dva dny ředitelského volna. Povinnosti ředitele v této situaci upravuje školský zákon. Základní školy jsou vázány jasně stanovenými pravidly, mateřské školy takové právo nemají. Ale i pro ně má zákon alternativu, pokud musí provoz opravdu přerušit nebo omezit. A víte, co znamená mimořádné ředitelské volno?

Organizace školního roku je pevně stanovená

Období školního vyučování a období prázdnin stanovuje zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Podrobnosti k organizaci školního roku, druhy, délku a termíny školních prázdnin pak upravuje vyhláška č. 16/2005 Sb., o organizaci školního roku. Konkrétní organizaci školního roku ale vždy vyhláší Ministerstvo školství, jež vychází právě z výše uvedených právních předpisů.

Ředitel školy může vyhlásit až pět volných dnů v jednom školním roce

Kromě vyhlášených prázdnin může ředitel školy rozšířit volné dny v souladu s § 24 odst. 2 školského zákona. V uvedeném ustanovení se uvádí, že v období školního vyučování může ředitel školy ze závažných důvodů, zejména organizačních a technických, vyhlásit pro žáky nejvýše pět volných dnů ve školním roce. V případě, kdy je to možné, ředitel školy s dostatečným předstihem oznámí důvody vyhlášení volného dne zřizovateli a zveřejní je způsobem umožňujícím dálkový přístup.

Pravomoc vyhlásit ředitelské volno nemá ředitel školského zařízení ani mateřské školy

Ředitelské volno může podle školského zákona vyhlásit jen ředitel školy. Text zákona nezmiňuje školské zařízení, lze tedy soudit, že volno nemůže vyhlásit ředitel školského zařízení a ani ředitel mateřské školy a ředitel jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky.

Mateřské školy mají k dispozici „alternativu“ ředitelského volna

V případě mateřských škol zákony nepočítají s možností ředitelského volna ani v průběhu prázdnin. Podle § 3 odst. 1 vyhlášky č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, provoz mateřské školy lze podle místních podmínek omezit nebo přerušit v měsíci červenci nebo srpnu, popřípadě v obou měsících. Rozsah omezení nebo přerušování stanoví ředitel mateřské školy po projednání se zřizovatelem.

Nicméně podle odst. 2 téhož ustanovení lze provoz mateřské školy ze závažných důvodů a po projednání se zřizovatelem omezit nebo přerušit i v jiném období než jen o letních prázdninách. Za závažné důvody se považují

organizační či technické příčiny, které znemožňují řádné poskytování předškolního vzdělávání.

Ředitel mateřské školy musí o svém rozhodnutí omezit nebo přerušit provoz obratem informovat

Informaci o omezení nebo přerušování provozu zveřejní ředitel mateřské školy na přístupném místě ve škole neprodleně poté, co o omezení nebo přerušování provozu rozhodne. Zároveň informuje o možnostech a podmínkách zajištění péče o děti podle zvláštního právního předpisu v době omezení nebo přerušování provozu.

Ředitelské volno lze vyhlásit jen ze závažných důvodů

Pro vyhlášení volna musí existovat závažné důvody, zejména organizační a technické. Ředitelské volno je například často vyhlášováno v souvislosti s nutnými stavebními úpravami, s odstávkou pitné vody nebo elektřiny. Vyhlášováno také bývá v návaznosti na prázdniny nebo na svátky. Závažnost důvodů vyhlášení dnů ředitelského volna posuzuje ale pouze ředitel školy, který tyto dny vyhláší.

Ředitel školy oznámí důvody volna zřizovateli

Umožňuje-li to povaha věci, ředitel školy oznámí důvody s dostatečným předstihem zřizovateli. Vyhláška č. 16/2005 Sb., o organizaci školního roku, v § 2 odst. 5 upřesňuje, že pokud se nejedná o nepředvídatelné situace, vyhláší volné dny ředitel školy po projednání s žáky a zřizovatelem. Žádný právní předpis nicméně nestanoví, co znamená „s dostatečným předstihem“ a jaká lhůta je dostatečná.

Důvody vyhlášení dnů volna zveřejní ředitel způsobem umožňujícím dálkový přístup

Umožňuje-li to povaha věci, ředitel školy zveřejní důvody vyhlášení dnů volna způsobem umožňujícím dálkový přístup. Definicí „dálkového přístupu“ nalezneme v zákoně č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím: „Možností dálkového přístupu pro účel tohoto zákona je přístup k informaci neomezeného okruhu žadatelů pomocí sítě nebo služby elektronických komunikací.“ (§ 3 odst. 2)

Nejčastěji škola zveřejňuje důvody vyhlášení dnů volna pro žáky na svých webových stránkách, resp. na webových stránkách zřizovatele.

Pandemie dala vzniknout mimořádnému ředitelskému volnu v rozsahu až deseti dnů

Při pandemii covid-19 se ukázalo, že ředitelé potřebují mít v některých situacích širší dispozici při vyhlášení volna. V reakci na to vznikl zákon č. 26/2022 Sb., o mimořádném ředitelském volnu a mimořádném vzdělávání distančním způsobem pro období epidemie onemocnění covid-19 a o změně zákona

č. 520/2021 Sb., o dalších úpravách poskytování ošetřovného v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii onemocnění covid-19 (dále jen „zákon o mimořádném ředitelském volnu“).

Ustanovení § 2 tohoto zákona říká, že po dobu trvání stavu pandemické pohotovosti podle zákona o mimořádných opatřeních při epidemii onemocnění covid-19¹⁾ může ředitel základní školy, střední školy, konzervatoře, vyšší odborné školy, základní umělecké školy a jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky vyhlásit v období školního vyučování školního roku mimořádné ředitelské volno nebo mimořádné vzdělávání distančním způsobem v celkovém rozsahu až 10 dnů.

Toto pravidlo se tentokrát bez rozdílu vztahuje i na mateřské školy.

Mimořádné ředitelské volno je možné vyhlásit jen při splnění stanovených podmínek

Ředitel školy může mimořádné ředitelské volno vyhlásit pouze, pokud z důvodu izolace, karantény nebo onemocnění covid-19 pedagogických pracovníků nelze dočasně zajistit prezenční vzdělávání ve škole nebo vzdělávání distančním způsobem podle § 184a školského zákona (tedy vzdělávání distančním způsobem zavedené v této době v návaznosti na uzavření školy rozhodnutím krajské hygienické stanice nebo v návaznosti na karanténu většiny třídy). Mimořádné ředitelské volno nebo

mimořádné vzdělávání distančním způsobem může ředitel školy vyhlásit i jen pro určité pracoviště školy.

O mimořádném volnu je nutné informovat všechny dotčené strany

Ředitel školy oznámí vyhlášení mimořádného ředitelského volna nebo mimořádného vzdělávání distančním způsobem zletilým žákům a studentům, zákonným zástupcům nezletilých dětí a žáků a zřizovateli. Ředitel školy je informuje co nejdříve poté, co učiní příslušné rozhodnutí.

Jednotlivé „druhy“ ředitelského volna lze kombinovat

V praxi je možné institut mimořádného volna a mimořádného vzdělávání distančním způsobem kombinovat tak, aby například prvních pět dnů vyhlásil ředitel školy mimořádné vzdělávání distančním způsobem a následně z důvodu zhoršení situace, kdy pedagogičtí pracovníci již nebudou moci poskytovat v potřebném rozsahu vzdělávání ani distančním způsobem, využil pro dalších pět dnů mimořádné ředitelské volno.

Eva Janečková
Autorka je právnička,
historička a spolupracovnice SMS-slужby

1) Zákon č. 94/2021 Sb., o mimořádných opatřeních při epidemii onemocnění COVID-19, ve znění pozdějších předpisů.

Online aplikace pro výuku mají i svoji odvrácenou stránku

Zakoupili jste licenci k online vzdělávacímu nástroji, který může využít každý žák odkudkoli, kdykoli a z čehokoli? Hezká a líbivá, děti baví – učí se skoro hrou! Navíc zkušenosti s aplikací mají už i někteří pedagogové z jiných škol a nemohou si ji vynachválit. Pro přihlášení je potřeba jen e-mail žáka, a ten už přece děti mají zřízený (někdy dokonce i předškoláci), a jméno a příjmení dítěte. Ostatní údaje jsou nepovinné... A v zásadách ochrany osobních údajů v aplikaci se píše, že dochází ke zpracování jen jména a příjmení... Tak jednoduché to ale není. Škola se instalací a zahájením využívání aplikace stává správcem osobních údajů v této agendě a musí splnit veškeré povinnosti, které s využitím nového programu souvisí. Především jde o úplnou zpracovatelskou smlouvu a dostatečné informování zákonných zástupců. V mnoha případech bude nutný i souhlas se zpracováním osobních údajů.

Aplikace k učení zahrnují zpracování osobních údajů

Webové/nativní aplikace, různé systémy pro vzdělávání online a pro další vzdělání nadaných dětí, nebo naopak pro ty, kteří si doma potřebují víc procvičit nějaké učivo, začaly školy ve velkém využívat v posledních několika letech. K jejich rozvoji přispěla i pandemie covid-19. Jde o velmi oblíbené nástroje, které mají rády i samotné děti, protože učit se v barevné a zábavné aplikaci není skoro ani učení. Školy tyto aplikace také často poskytují k instalaci žákům přímo do telefonů nebo osobních počítačů. Z pohledu ochrany osobních údajů jde ale o systém, který ve velkém zpracovává osobní údaje svých uživatelů.

Škola se při koupi licence stává správcem osobních údajů, které žáci vloží do systému nejen při registraci, ale i při následném užívání aplikace. Poskytovatel licence je typický zpracovatel služby. To platí i v případě, kdy škola umožní nahrání aplikace do osobních zařízení žáků. I když je takový postup sám o sobě sporný. Určitě k tomu ale nesmí dojít bez informování rodičů a jejich souhlasu s tímto postupem!

Ani u offline aplikací se škola nezabývá většinou povinností

Dodavatel programu by nebyl zpracovatelem pouze v situaci, kdy by program pro výuku běžel offline. Škola by si jednorázově zakoupila program, který by byl v určených intervalech aktualizován přímo na serverech školy, ale nebyl by vůbec připojen do internetové sítě. Aktualizace by probíhala za přítomnosti technika dodavatele programu. Ten by si neodnášel žádné zálohy ani by vložené údaje nikam nepřeposílal. Opět je ale třeba upozornit, že i o instalaci offline programu do soukromých zařízení musí být vždy informováni zákonní zástupci žáků.

A pozor! Škola se ani v tomto případě nezabývá rolí správce osobních údajů.

Osobním údajem může být v daném kontextu téměř cokoli

Vraťme se ale k online aplikacím. I taková zdánlivě neškodná aplikace zpracovává velké množství údajů a uchovává rozsáhlé poznatky o osobě a osobních poměrech konkrétního žáka. Nechceme samozřejmě tvrdit, že provozovatelé aplikací mají v úmyslu osobní údaje dětí ukrást a využít je pro nekalé úmysly, ale problém je i jejich další využití, pro které data nebyla původně shromažďována.

Zkoušeli jste někdy zjistit, co všechno tyto aplikace o uživateli sbírají nebo kde jsou uloženy? Již několikrát jsme na stránkách tohoto zpravodaje uváděli, co všechno mohou být v daném kontextu osobní údaje. Není to jen jméno, příjmení, adresa, rodné číslo, ale také známka, zvolený postup řešení úlohy, úspěch při řešení úlohy, hodnocení učitele, sloh na téma, které např. popisuje denní režim domácnosti, rodinu apod. Množina zpracovávaných

osobních údajů o jednom uživateli aplikace tak může být opravdu veliká.

Jak má škola správně postupovat? Na začátku si ověřte zásady zpracování osobních údajů

Škola by si měla před zakoupením aplikace vždy projít zásady zpracování osobních údajů, které by měly být uvedeny buď na webových stránkách poskytovatele licence, nebo ve smlouvě, kterou dodavatel škole předložil.

Pokud takové zásady nemůžete na webu najít a v předložené listinné podobě jsou jen velmi kusé, doporučujeme přestat uvažovat o zakoupení licence a rovnou začít hledat někde jinde.

Nezapomeňte na pověření

Zásady zpracování vždy konzultujte s pověřencem, který celkem snadno odhalí případné nedostatky. Ty lze často vyřešit jen doplněním, které provede dodavatel na základě položených otázek ze strany správce – školy.

V případě, že informace nebudou jasné, podmínky zpracování osobních údajů včetně uchování a uložení nebudou mít dostatečnou úroveň zabezpečení, opět vůbec nedoporučujeme takovou aplikaci ve škole využívat. Ať se z pohledu školy pro samotnou výuku jeví jako sebelepší. Případná námitka ze strany zákonného zástupce by totiž v takovém případě měla velkou šanci na úspěch.

Zvláště upozorňujeme na situaci, kdy by program uváděl, že osobní údaje mohou být uloženy ve třetích zemích. V takovém případě nemůže dítě aplikaci vůbec využít bez přímého souhlasu zákonného zástupce.

Zpracovatelské smlouvě se nevyhnete

Pokud škola chce aplikaci skutečně získat, zkontrolujte, opět společně s pověřencem, předloženou licenční smlouvu, jejíž součástí musí být i informace o zpracování osobních údajů. Případně se tato část předkládá jako dodatek ke smlouvě hlavní. Opět platí výše uvedené – při jakýchkoli pochybnostech oslovte dodavatele, informace doplňte, nebo nakonec smlouvu vůbec neuzavírejte.

Vhodné je také ve škole zvolit osobu, která bude odpovědná za každodenní provozování aplikace. Stanovit by se měl také postup, kdo z programu na konci užívání údaje vymaže, zpracovatelská smlouva pak musí obsahovat jednoznačný postup o předání či vymazu osobních údajů poté, co škola aplikaci přestane užívat.

Povinnosti má škola i vůči zákonným zástupcům

U většiny online aplikací bude platit, že bez souhlasu zákonného zástupce se nemůže dítě do programu registrovat. Konkrétní situaci ale vždy posuďte s pověřencem. Zároveň musí být rodiče dostatečně informováni o podmínkách provozu programu, o rozsahu zpracovávaných osobních údajů i o účelu zpracování. Škola by měla alespoň stručně zákonným zástupcům říct, proč má dítě danou aplikaci využívat.

Kdy také zpozorněte?

Platforma často vyžaduje souhlas se zpracováním osobních údajů. Nezřídka je registrace doplněna větami jako „Stačí nám dát jen souhlas a je hotovo.“ Takový souhlas pak uvádí z osobních údajů jen jméno, příjmení, e-mail, někdy i známku žáka. A platforma se tváří, že jiné údaje nepoužívá.

Tato forma souhlasu ale není správná a rozhodně nenahrazuje potřebný souhlas zákonných zástupců s využitím online aplikace a se zpracováním osobních údajů dítěte při jejím užití.

Na závěr...

Možná tento text nevyznívá příliš přívětivě pro využití online aplikací ve výuce, praxe ale nemusí být až tak smutná. Pro celou situaci platí základní pravidlo – od prvopočátku konzultujte se svým pověřencem, který dokáže velmi rychle odhalit problematické oblasti a doporučit škole správný postup.

Lenka Matějová
koordinátorka pověřenců
pro ochranu osobních
údajů v SMS-sluzbě

Zuzana Krausová
pověřenkyně pro ochranu
osobních údajů
ve Středočeském kraji

Pro zaměstnance škol: Máme pro vás nové termíny online kurzů o ochraně osobních údajů

V úterý 16. listopadu a v úterý 6. prosince se mohou zaměstnanci škol zúčastnit online kurzu o ochraně osobních údajů. Začínáme vždy ve 14.30 hodin, kurz trvá hodinu a půl.

Navazujeme na úspěšná pilotní školení, která jsme uspořádali už v srpnu, a reagujeme tak na poptávku škol po dalších termínech. Přihlásit se na školení můžete [zde](#).

A proč online a ne prezenčně? Cílem online formy je především šetřit váš čas, průběh a obsah školení se přitom vůbec neliší od prezenční podoby vzdělávání. Možnost prezenčního proškolení není ale touto nabídkou nijak omezena. Pravidelné proškolení zaměstnanců je součástí služby pověřence a poskytuje se zcela zdarma.

Lenka Matějová

Pokud se země dohodnou, zjednoduší se využívání nástrojů pro online komunikaci

Krátce ze školství

Na stránkách Školy v právu se často věnujeme registracím do různých online platform, které nabízejí založení e-mailu, výukové programy, nebo jsou nápomocny při vytváření a plnění úloh. Nejinak je tomu i v tomto čísle, konkrétně na stránce rubriky Ptáte se nás. V této souvislosti často varujeme před i jen možným předáváním osobních údajů uživatelů aplikací do třetích zemí, které nemají stejnou úroveň ochrany osobních údajů. Pro tyto aplikace proto doporučujeme vyžádat si souhlas zákonných zástupců. Tato podmínka se možná brzy zmírní, pokud dojde k definitivní dohodě mezi EU a USA. „Země svobody“ by se totiž v takovém případě zaručila, že osobní údaje budou výrazně více ochráněny před jejich využitím ze strany tajných služeb.

První kroky ke zlepšení ochrany dat už se uskutečnily

Na začátku října podepsal americký prezident exekutivní příkaz, který má usnadnit uzavření vzájemné dohody mezi EU a USA o přenášení osobních údajů evropských uživatelů na americké servery. Nový systém má za cíl posílit ochranu proti zneužívání sběru osobních dat a vytváří prostor pro řešení stížností soudní cestou.

V Evropě jsou zavedena přísná pravidla pro ochranu osobních údajů

Mezi oběma kontinenty dlouhodobě panují neshody kvůli nesouladu právního rámce pro ochranu osobních údajů. EU má totiž přísná pravidla ohledně digitálního soukromí uživatelů, jedním z nich je i Obecné nařízení o ochraně osobních údajů, známější pod zkratkou GDPR. Tato pravidla nicméně kontrastují s poměrně mírným režimem v USA, kde chybí federální zákon o ochraně osobních údajů.

Školám by se u některých aplikací pro online výuku uvolnily ruce

Pokud by se podařilo dotáhnout dohody do zdárného konce, což se předpokládá, znamenalo by to, že české školy by mohly využívat aplikace pro online výuku bez velkých obav, za splnění standardních podmínek ochrany osobních údajů.

V České republice neexistují alternativy aplikací, které jinde ve školách zakazují

Řeč je o programech, u kterých dnes upozorňujeme na možné předávání osobních údajů do třetích zemí (Google, Microsoft) a které v jiných evropských zemích často dozorové orgány pro využívání ve školách zakázaly. Jak jsme ale už dříve uvedli, v České republice neexistují alternativy těchto aplikací, což je hlavní příčinou toho, že jejich využívání školami nelze nijak zpochybňovat.

Lenka Matějová

SMS-semináře mají nové webové stránky a také program do konce letošního roku!

Se začátkem nového školního roku jsme se vrátili k úspěšnému projektu SMS-seminářů, který odstartoval letos na jaře. Protože se snažíme naše služby dále zkvalitňovat, uvedli jsme na konci září do provozu zbrusu nové webové stránky, jejichž prostřednictvím je možné objednat účast na našich vzdělávacích kurzech. Najdete je na adrese <https://www.smscr.education>. Věříme, že pro vás budou srozumitelné a oblíbíte si je. Kromě obvyklé platby převodem nabízíme také pohodlnější platbu kartou.

A abychom nezapomněli – kurzovné pro členy SMS ČR a jejich školy je výrazně zvýhodněno (10% sleva), ještě zajímavější cena čeká na klienty našich pověřenců, kteří po registraci uplatní 25% slevu.

SMS-SEMINÁŘE > <https://www.smscr.education/>

Datum a čas	Téma	Přednášející	Cena*
čtvrtek 3. 11. (8:00–10:00)	Time Management ředitele školy	Mgr. Irena Trojanová, Ph.D.	800 Kč + DPH
čtvrtek 16. 11. (8:00–10:00)	Vztah zřizovatel – škola	Mgr. Bc. Lucie Obrovská, Ph.D.	800 Kč + DPH
čtvrtek 24. 11. (8:00–10:00)	Právní odpovědnost v praxi ředitelů	JUDr. Mgr. Eva Janečková	800 Kč + DPH
čtvrtek 1. 12. (8:00–10:00)	Efektivní komunikace mezi školou a rodinou	PaedDr. Iva Tomášková	800 Kč + DPH
čtvrtek 8. 12. (8:00–10:00)	Konkurz na ředitele školy	Mgr. Oldřich Vávra	800 Kč + DPH
čtvrtek 15. 12. (8:00–10:00)	Školní řád	Jarmila Kotrbová	800 Kč + DPH
čtvrtek 22. 12. (8:00–10:00)	Vztah školy a zákonných zástupců	JUDr. Mgr. Eva Janečková	800 Kč + DPH
čtvrtek 5. 1. (8:00–10:00)	To nejlepší z právní poradny	JUDr. Mgr. Eva Janečková	800 Kč + DPH
čtvrtek 12. 1. (8:00–10:00)	Spisová služba pro školy – výzva roku 2023? Novela zákona o archivnictví a spisové službě	Mgr. Hana Brzobohatá	800 Kč + DPH
čtvrtek 19. 1. (8:00–10:00)	Šikana, obtěžování na pracovišti a jak je řešit	Mgr. Bc. Lucie Obrovská, Ph.D.	800 Kč + DPH
čtvrtek 26. 1. (8:00–10:00)	IT bezpečnost ve školách	Václav Řehoř a Mgr. Michal Hinda	800 Kč + DPH